

Eläviä ja kuolleita

□ **Hautausmaa**-pakinani johdosta minulle soitti vanha oululainen **Heikki Salo** — niin, ikämieheksi voi puhutella, kun miehellä on meneillään jo viimeinen vuosi ennen 90! Salo osoittautui Oulun valtauksessa kaatuneen **Lauri Johannes Sutelan** tuttavaksi. Hänen lapsuudenkotinsa Linnankadun viimeistä edellisellä ristillä (puutalo vieläkin pystyssä) oli ollut lähellä Sutelan kotia. Oli hän veljensä kanssa käynytkin Lauri Johanneksen luona.

Salo muisti, että hänen veljensä **Mathias Fredrik** ja Sutela olivat olleet luokkatovereita. Vuosikertomus, joka jostain on osunut hyllyyni, kertoo, että pojat, jotka olivat samanikäisiä, olivat 1907 aloittaneet Rantakadulla samassa luokassa, jonka nimi oli silloin Oulun realilyseo (nyk. Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston kivitalo). Lukuvuonna 1911–12 Sutelan poika on ollut V:llä ja Salon poika IV:llä.

□ **Heikki Salo** oli sinä keväänä Heinätorin kansakoulun V:llä, **Matti Vuotilan** luokalla. Sinä kesänä isä **Matti Salo** muutti perheineen Paavolaan. Sieltä Fredrik oli lähtenyt setänsä hoiviin Vihantiin ja sedän kuoltua "maailmalle". Kapinan ja sodan vuonna 1918 hän oli päätenyt Vöyrin sotakouluun ja sieltä komppiansa mukana rintamalle haavoittuen Tampereen valtauksessa. Toivuttuaan hän oli kuitenkin sairastunut tuberkeliin ja kuollut jo 1925 kolmekymmentävuotiaana.

□ **Lauri Johannes Sutelan** hautakiven siirtämisen syistä Heikki Salo muistaa kuulleensa jotain, sillä hän palasi Ouluun, jossa kävi autokurssin

1925 ja antautui sittemmin kuorma-autoilijaksi. Ilmeistä on, että hautakivi joidenkin mielestä oli liian juhlallisella paikalla, kun oli melkein kuvernöörin ja ritarin haudan "päällä". Tällainen ajatus minullakin oli ehtinyt tulla mieleen, vaikka olen varma, että **Lagerborg**, joka oli aikalaistensa kertoman mukaan "alhainen mies", ei olisi ryhtynyt tällaisen asian takia kummittelemaan.

Muodollisuuksistakin saattoi olla kysymys. Jospa hautausotatilan juuri alettua oli kaivettu ilman virallista lupaa ja vastoin hautausmaajärjestystä, joka varmasti silloinkin oli olemassa. Vaikea kuvitella, että virallinen hautapaikka olisi merkitty jalkakäytävälle. Mutta, kuten kirjoitin, onhan kaikki voinut tapahtua myös äiti Sutelan toivomuksesta.

□ **Näiden kirjoitusten** johdosta luin uudelleen myös kortin, jonka tuonnoin on lähettänyt eräs Kempeleen oululainen (tai Oulun kempeleläinen). Hän pyytää julkisesti esittämään toivomuksen, että Oulun hautausmaa-kirjanen toimitettaisiin ostettavaksi kirjakaupoista. Ei kai pitäisi olla ylivoimainen tehtävä! Luulisi kirjakaupoillakin olevan halua "mennä vastaan". Asianomainen oli kysynyt puhelimitse mm. "Intiön toimistosta" eikä ehkä ollut saanut tietoonsa, että kirjanen on ostettavissa Oulun seurakuntien keskusrekisteristä, jota ennenvanhaan puhuteltiin Kirkkoherranvirastoksi tai Pastorinkansliaksi.

Itse kirjasesta joskus toiste!